

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA ȘI PROIECTELE SUSȚINUTE FINANCIAR DE CONFERINȚA BIBLIOTECARILOR NAȚIONALI EUROPENI (CENL)

Rezumat: Articolul prezintă o trecere în revistă a proiectelor Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, susținute financiar de Conferința Bibliotecarilor Naționali Europeni (CENL) în perioada anilor 2017-2022 și a impactului lor asupra dezvoltării Bibliotecii. Activitățile inițiate în cadrul proiectelor CENL au dus la apariția și altor inițiative frumoase, de exemplu proiectul de schimb de experiență cu Biblioteca Națională a Lituaniei „Martynas Mažvydas” cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Lituania.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a Republicii Moldova, cooperarea internațională a bibliotecilor, acorduri de colaborare, Biblioteca Națională a Lituaniei „Martynas Mažvydas”, Biblioteca Națională a Letoniei, Conferința Bibliotecarilor Naționali Europeni (CENL), granturile CENL.

Cooperarea bibliotecilor naționale europene, inițiată în cadrul conferințelor anuale ale bibliotecilor naționale europene cu denumirea de „CENL” (Conferința Bibliotecarilor Naționali Europeni), a demarat în anul 1987. Prima întâlnire a 11 reprezentanți ai Bibliotecilor Naționale europene a avut loc la Lisabona. În prezent Conferința Euro-

Mariana KIRIAKOV,
Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Abstract: The article presents an overview of the projects of the National Library of the Republic of Moldova, supported financially by The Conference of European National Librarians (CENL) in the period of time of 2017-2022 and their impact on the development of the Library. The activities initiated within the CENL projects have led to the emergence of other beautiful initiatives, such as the exchange project with the National Library of Lithuania “Martynas Mažvydas” with the financial support of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Lithuania.

Keywords: The National Library of the Republic of Moldova, International cooperation of libraries, Collaboration Agreements, The National Library of Lithuania “Martynas Mažvydas”, The National Library of Latvia, The Conference of European National Librarians (CENL), CENL Grants.

peană a Bibliotecilor Naționale constituie o rețea formată din 49 de biblioteci naționale din 46 de țări europene. Orice bibliotecă națională din țările membre ale Consiliului Europei poate fi membru a CENL. Conferința generală a fundației continuă să se desfășoare anual, de fiecare dată în altă țară europeană, în cadrul căreia se discută

Veronica BORȘ,
director adjunct, Direcția Comunicare și
Tehnologia Informației,
Biblioteca Națională a Republicii Moldova
vbors@bnrm.md

problemele curente ale cooperării bibliotecilor naționale din Europa.

Scopul CENL este de a crește și de a consolida rolul bibliotecilor naționale în Europa, în special în ceea ce privește responsabilitățile acestora pentru menținerea patrimoniului cultural național și asigurarea accesibilității cunoștințelor în acest domeniu. CENL gestionează multe dintre proiectele create pentru promovarea accesului digital la patrimoniul european. Astfel, în anul 2004 CENL lansează Biblioteca Europeană (The European Library – TEL), inițiată sub forma unui catalog partajat al bibliotecilor naționale europene, care a devenit apoi un portal web și un centru de date deschise pentru bibliotecile naționale din Europa. Succesorul său este Europeana – o platformă digitală pentru patrimoniul cultural european [3].

Obiectivele CENL sunt de a sprijini bibliotecile naționale europene în rolul lor de: (i) a oferi tuturor acces rapid, cuprinzător, multilingv și pe termen lung la colecțiile și informațiile lor, acolo unde este cazul, fără costuri; (ii) a construi Biblioteca Digitală Europeană; (iii) a salvarda patrimoniul cultural național european și cunoștințele în cercetare și dezvoltare pentru a îmbunătăți serviciile utilizatorilor bibliotecilor naționale; (iv) a promova diversitatea culturală și a multilingvismul ca valori de bază ale culturii europene; și (v)

a coopera cu alte instituții de patrimoniu cultural, universități, editori și furnizori de informații la nivel european, precum și la nivel global.

Activitățile CENL au fost sprijinite financiar de Comisia Europeană. O sursă adăugătoare pentru diverse inițiative ale CENL constituie cotizațiile anuale ale bibliotecilor naționale – membre ale CENL, precum și donațiile particulare. Pentru a stimula cooperarea între bibliotecile-membre, CENL propune o serie granturi, printre care:

- Grantul în numele lui Erland Kolding-Nielsen/Erland Kolding Nielsen (EKN) Grant – notorietate printre bibliotecile europene, director general al Bibliotecii Regale, Danemarca (1986-2017), care a dus o contribuția enormă la dezvoltarea bibliotecilor europene de-a lungul carierei sale. Grantul în sumă de cel mult 5000 euro este acordat în fiecare an, începând cu 2017, în scopul încurajării colaborării internaționale între bibliotecile-membre ale CENL [5];

- Bursa pentru dezvoltarea abilităților și organizarea schimburilor de experiență/Skills and Knowledge Exchange Bursary reprezintă un grant de cel mult 1000 euro [5];

- Fondul Hidden Stories/Hidden Stories Fund reprezintă un suport financiar de cel mult 2000 euro pentru proiectele de incluziune socială a comunităților, care sunt mai puțin reflectate în activitatea bibliotecilor

Reprezentanți ai bibliotecilor naționale din România, Ucraina, Letonia, Lituania, Estonia, în cadrul conferinței internaționale „Dezvoltarea cooperării bibliotecilor europene în spațiul virtual”, 2017

naționale. Opțiunea de suport financiar a fost lansată în 2020 [5];

- Fondul de Răspuns la provocările, cauzate de COVID-19/COVID-19 Support Fund, lansat în 2020, are 2 componente: Suport adițional pentru acoperirea provocărilor COVID-19 și Suport pentru proiecte creative – ambele în sumă de cel mult 2000 euro [5].

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în calitate de membru al CENL, pe parcursul anilor 2017-2022, a elaborat și a aplicat de mai multe ori la proiectele oferite de CENL, având susținere financiară.

Astfel, în anul 2017, BNRM a beneficiat de Grantul în numele Erland Kolding-Nielsen, acordat pentru încurajarea colaborării internaționale între bibliotecile-membre ale CENL. Grantul a fost constituit din: organizarea conferinței internaționale „Dezvoltarea cooperării bibliotecilor europene în spațiul virtual”, prilejuită de consemnarea a 185 de ani de la fondarea Bibliotecii Naționale, și vizita de studiu în cadrul Bibliotecii Naționale a Lituaniei „Martynas Mažvydas”, or. Vilnius, Lituania.

În perioada 1-2 noiembrie 2017, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a organizat un ciclu de reuniuni profesionale prilejuite de consemnarea a 185 de ani de la fondarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, cu genericul: „Consolidarea și dezvoltarea bibliotecilor – axa implementării noului cadru strategic și de reglementare”. În cadrul ciclului de reuniuni profesionale au participat reprezentanți ai bibliotecilor naționale din România, Ucraina, Letonia, Lituania, Estonia, precum și managerii din bibliotecile-centre biblioteconomice de nivel național, departamental și teritorial. În cadrul conferinței internaționale „Dezvoltarea cooperării bibliotecilor europene în spațiul virtual” au participat cu comunicări: prof. dr. Renaldas Gudauskas, director general al Bibliotecii Naționale a Lituaniei „Martynas Mažvydas”; Janne Andresoo, director general al Bibliotecii Naționale din Estonia; Marinela Covaci, șef al serviciului Sisteme integrate de bibliotecă, Biblioteca Națională a României; Yulia Polovynchak, director al Bibliotecii Naționale de Drept (a Bibliotecii Naționale V. I. Vernadsky din Ucraina); Eva Auseja, șefă a Sălii de lectură

știință și tehnologie, Biblioteca Națională a Letoniei. La fel, în cadrul Forumului Anual al Managerilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova, managerii-participanți au discutat problemele legate de viziunea globală a bibliotecii, viitorul domeniului, diversificarea și eficientizarea serviciilor prestate de biblioteci, fiind organizate ateliere de lucru cu genericul „Modelul Biblioteconomic Național din perspectiva Viziunii Globale a Bibliotecii”.

În perioada 4-8 decembrie 2017, a fost întreprinsă vizita de studiu și documentare la Biblioteca Națională a Lituaniei „Martynas Mažvydas”, or. Vilnius, Lituania, parte a grantului EKN. În cadrul vizitei a fost semnat Acordul de colaborare între Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Biblioteca Națională a Republicii Lituania „Martynas Mažvydas”. La fel, au fost stabilite conexiuni de comunicare profesională privind viziunea strategică a bibliotecilor naționale, aspecte ale managementul strategic, dezvoltarea serviciilor și spațiilor creative, viziuni ale managementului tehnologiilor informaționale, dar și vizitarea spațiilor creative.

În cadrul vizitei, Elena Pintilei, directorul general, Vera Osoianu și Veronica Borș – directori adjuncți ai BNRM, au avut oportunitatea de a cunoaște experiența integrării bibliotecilor lituaniene în comunitatea profesională internațională, participând la Conferința internațională „Libraries Empower Social Changes: Culture and Marketing”, Vilnius, Lituania (5 decembrie, 2017). În cadrul conferinței, Președinta IFLA, Gloria Perez-Salmeron, a reliefat planul strategic și obiectivele IFLA pentru următorii 4 ani, a discutat despre importanța mișcării profesionale internaționale cu privire la Agenda ONU 2030, despre viziunea globală a bibliotecii, harta bibliotecilor lumii, etc.

Participarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în cadrul proiectului a accentuat rolul și importanța extinderii colaborării, schimbului de experiențe profesionale pentru dezvoltarea profesională și instituțională. Au fost puse bazele extinderii cooperării prin implementarea ulterioară a

Semnarea acordului de colaborare cu Biblioteca Națională a Lituaniei „Martynas Mažvydas”, 2017

proiectului profesional „Instituția: Biblioteca Națională – potențial și oportunități” (2018), sprijinit de către Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Lituania, Ambasada Lituaniei în Republica Moldova și Biblioteca Națională a Lituaniei „Martynas Mažvydas”.

Un alt acord de colaborare, semnat cu unul dintre participanții la ciclul de reuniuni consacrate aniversării a 185-a a BNRM,

a fost cu Biblioteca Națională a Republicii Letonia. În acest scop s-a efectuat o vizită de studiu în or. Riga, Letonia, la data de 17-21 septembrie 2018, la care au participat Aliona Tostogan, director adjunct, și Mariana Kiriakov, specialist principal. Deplasarea s-a efectuat cu suportul financiar al CENL, acordat prin bursa *Skills and knowledge exchange bursary*.

Conferința internațională „Libraries Empower Social Changes: Culture and Marketing”, Vilnius, Lituania (5 decembrie, 2017)

**Semnarea acordului de cooperare cu Biblioteca Națională
a Republicii Letonia, 2018**

Delegația moldovenească a făcut cunoștință cu noile echipamente pentru persoanele cu deficiențe de vedere, echipamentele Centrului de Conservare a Colecțiilor, ale Centrului de Digitalizare, cu activitatea Centrului de Competențe și a Centrului Baltic și Letonica, a discutat despre colaborarea internațională în mai multe domenii. Dzintra Mukane, directorul executiv al Bibliotecii Naționale a Letoniei, a subliniat că experiența Bibliotecii Naționale a Letoniei poate fi de mare ajutor colegilor moldoveni. În vederea studierii sistemului național de biblioteci, delegația Moldovei a vizitat Biblioteca Centrului Academic de Științe ale Naturii (Universitatea din Letonia) și Biblioteca Centrală din Riga.

Centrul de Competențe al Bibliotecii Naționale a Letoniei și-a exprimat disponibilitatea de a oferi la solicitare cursuri pentru bibliotecarii din Moldova; Centrul de conservare a colecțiilor s-a oferit să pregătească specialiști în domeniul conservării și prezervării; la fel, Biblioteca Națională a Letoniei va împărtăși posibilitățile de sprijin financiar în cadrul diferitelor fonduri internaționale. A fost discutat planul de a organiza o expoziție de fotografii letone în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (nerealizată deocamdată din

cauza restricțiilor de călătorie în perioada pandemică); a fost discutat un proiect de dialog cultural, sprijinit de Comisia Europeană, la implementarea căruia BN Letonia este parte și unde BNRM este privită ca un partener de implementare (nerealizat deocamdată din cauza războiului din Ucraina). Printre activitățile care s-au realizat în perioada pandemică putem lista donația de carte letonă, transmisă la sfârșitul anului 2021 prin intermediul Ambasadei Republicii Letone în Republica Moldova [1].

În acest mod, relațiile inițiate în cadrul celebrării a 185 de ani ai BNRM și sprijinite de CENL s-au dezvoltat în activități noi de colaborare.

BNRM a beneficiat doi ani consecutiv (în 2020 și 2021) de susținerea financiară din partea CENL, în cadrul Fondului de Răspuns la provocările cauzate de COVID-19/ COVID-19 Support Fund, având drept scop de a sprijini instituția în soluționarea problemelor financiare majore cauzate de pandemie.

▪ Proiectul „Îmbunătățirea echipamentelor tehnologice digitale pentru nevoile comunității, în condiții de pandemie COVID-19”, beneficiar al căruia BNRM a fost în anul 2020, a fost destinat îmbunătățirii echipamentelor digitale necesare pentru a

interacționa în mod direct, dar și durabil cu comunitatea, pentru a satisface nevoile comunității în condiții de pandemie COVID-19, precum și post-pandemie. În perioada pandemiei, cât și în cadrul distanțării sociale realizarea de video și/sau transmisiunile live ale unor evenimente ale instituției au devenit necesare și des solicitate, astfel prioritizând activitatea bibliotecii pe dotarea cu tehnologii care pot oferi servicii on-line.

Urmare a implementării proiectului, a crescut impactul activității de promovare a bibliotecii prin intermediul transmisiunilor on-line; a sporit posibilitatea formării profesionale continue a bibliotecarilor din întreg Sistemul Național de Biblioteci din RM prin platforme educaționale și videoconferințe în format online; a crescut diversitatea conținuturilor stocate în arhiva virtuală a bibliotecii, pe contul de YouTube al BNRM și pe rețele de socializare; a crescut considerabil numărul de participanți și beneficiari distanțați sociali la activitățile desfășurate în bibliotecă, dar și numărul de vizitatori virtuali ai canalelor și rețelelor de socializare.

▪ În anul 2021, BNRM a beneficiat de proiectul „Îmbunătățirea echipamentului digital pentru sporirea ariei de extindere a activităților de formare a formatorilor-experti din cadrul Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova prin inițierea unei arhive de instruiri ale forma-

torilor în formatul online, accesibil în timpul restricțiilor provocate de pandemia Coronavirus (COVID-19). În cadrul proiectului, pe parcursul anului 2022, vor fi elaborate filme documentare ale activităților de instruire și creată arhiva digitală disponibilă pe contul de YouTube al BNRM pentru bibliotecarii din Sistemul Național de Biblioteci. Către luna aprilie 2022 au fost create 2 filme didactice ale instruirilor non-formale pentru bibliotecari pe teme inovative prestate de către specialiștilor de performanță în biblioteconomie [2,4].

Ambele proiecte au avut ca scop atât fortificarea rolului BNRM în calitate de centru educațional pentru comunitatea biblioteconomică din Republica Moldova și pentru cei interesați de peste hotarele ei, precum și creșterea vizibilității BNRM în mediul online.

În concluzie putem spune că CENL, în calitatea sa de fundație europeană a bibliotecilor naționale, a adus o contribuție esențială la procesul de armonizare a politicilor la nivel european, a deschis calea de informare a fluxului de inovații biblioteconomice europene, a menținut dialogul BNRM cu alte biblioteci naționale europene, datorită căruia s-au creat noi proiecte și servicii. CENL a sprijinit proiecte de colaborare cu bibliotecile naționale europene, proiecte menite atât de a îmbunătăți serviciile utilizatorilor bibliotecilor naționale, cât și de a susține profesia de bibliotecar.

Referințe bibliografice:

1. AMBASADA Letoniei la Chișinău a făcut o donație de carte Bibliotecii Naționale [on-line]. [cit 5 aprilie 2022]. Disponibil: <https://www.moldpres.md/news/2021/12/02/21009261?fbclid=IwAR3OiH69vg4LeMXbsQIQ-umITQ9zDuc88JLnvkwcn72Wlg16Da5fPuHHi8U>
2. CORGHENCI, Ludmila. Deontologia profesională =Professional Deontology: Film didactic [on-line]. [cit 5 aprilie 2022]. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=-LY4NahcMCM&t=1s>
3. HISTORY of The European Library [on-line]. [cit 5 aprilie 2022]. Disponibil: <https://www.europeana.eu/en/TEL>
4. SILIVESTRU, Diana. Digitalizarea patrimoniului cultural național: Film Didactic [on-line]. [cit 5 aprilie 2022]. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=xbRNdkp4TZM&t=7s>
5. SKILLS and Knowledge Exchange Bursary; Erland Kolding Nielsen Grant; Covid-19 Support Fund; Hidden Stories Fund [on-line]. [cit 5 aprilie 2022]. Disponibil: <https://www.cenl.org/bursaries/>